

โรงเรียนเสาชิงช้า อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อสอบวัดผล กลางภาค ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
รายวิชา สังคมศึกษา รหัสวิชา ส 22107 คะแนนเต็ม 20 คะแนน เวลาที่ใช้ 40 นาที

(ห้ามนำข้อสอบออกนอกห้องสอบ)

คำชี้แจง

1. ข้อสอบฉบับนี้มี 2 ตอน จำนวน 7 หน้า
ตอนที่ 1 เป็นรูปแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
ตอนที่ 2 เป็นรูปแบบบทความหรือสถานการณ์ PISA จำนวน 10 ข้อ
2. ก่อนทำข้อสอบ ให้เขียนชื่อ-นามสกุล ห้อง เลขที่สอบ วิชา ในกระดาษคำตอบให้ชัดเจน
3. ไม่อนุญาตให้นักเรียนที่มาสายเกิน 15 นาที เข้าห้องสอบ
4. ไม่อนุญาตให้นักเรียนออกจากห้องสอบก่อนหมดเวลาสอบ

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

- ส 1.1 ม.2/8 อธิบายธรรมคุณและข้อธรรมสำคัญในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและนำไปพัฒนา แก้ปัญหาของชุมชนและสังคม
- ส 1.1 ม.2/11 วิเคราะห์การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการดำรงตนอย่างเหมาะสมในกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- ส 1.2 ม.2/1 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ตามหลักศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด
- ส 1.2 ม.2/5 อธิบายความแตกต่างของศาสนพิธี พิธีกรรม ตามแนวปฏิบัติของศาสนาอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับและความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ลงชื่อ

(นายสุทธิชัย ชะบากาญจน์)
ครูประจำวิชา

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. บุคคลใดเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามหลักธรรม “อามิสปฏิสันถาร”
 - ก. ประวิทย์ได้เชื่อเชิญให้เข้ามานั่งในบ้านด้วยความยินดี
 - ข. ประยุทธ์ได้นำของฝากไปให้ประวิทย์ที่บ้าน
 - ค. ประเทืองได้นำผลไม้มาต้อนรับแขก
 - ง. ประภาสได้ถามสารทุกข์สุกดิบกับประวิทย์เกี่ยวกับการเรียน
2. การต้อนรับผู้อื่นด้วยวิธีใดถือว่าเป็น “ธรรมปฏิสันถาร”
 - ก. อำนาจจัดเตรียมสถานที่พักไว้ให้แขกผู้มาเยือน
 - ข. อำไพพรรณเตรียมอาหารและเครื่องดื่มไว้สำหรับรับรองแขก
 - ค. อำนวนัดหมายเจ้าของบ้านไว้ล่วงหน้า
 - ง. อำพลทักทายแขกด้วยสีหน้าที่ยิ้มแย้ม
3. ข้อใดแสดงถึงการมีมารยาทที่ดีในการปฏิบัติต่อพระภิกษุ
 - ก. ชาตรีวิ่งออกจากทางเดินทันทีเมื่อเห็นพระภิกษุเดินสวนทางมา
 - ข. ชาตรีสนทนากับพระภิกษุเรื่องผลฟุตบอลโลกซึ่งกำลังได้รับความนิยม
 - ค. ชาญาบริจาคเงินให้วัดทุกครั้งเมื่อไปพบพระภิกษุ
 - ง. ชาคริตใช้คำสรรพนามในการสนทนากับพระสงฆ์อย่างเหมาะสม
4. ข้อใดเป็นมารยาทที่เหมาะสมของผู้เป็นแขกต่อเจ้าของบ้าน
 - ก. ต้องมีของไปฝากทุกครั้ง
 - ค. ควรไปเยี่ยมญาติมิตรเมื่อจำเป็น
 - ข. เมื่อจะกลับควรบอกลาก่อน
 - ง. อยู่สนทนากับเจ้าของบ้านให้นาน
5. บุคคลใดที่ปฏิบัติตนไม่ถูกต้องในการเข้าพบพระภิกษุ
 - ก. หวังนทีแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีเรียบ
 - ข. กันภัยลากลับบ้านเมื่อคุยธุระกับพระภิกษุเรียบร้อยแล้ว
 - ค. ลำเทียนใช้คำสรรพนามเรียกพระภิกษุว่า “พระคุณเจ้า”
 - ง. นนนทีแต่งกายด้วยชุดรัดรูปในการเข้าพบพระภิกษุ
6. หากนักเรียนเดินสวนกับพระภิกษุสงฆ์ นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร
 - ก. หลีกเข้าชิดทางด้านขวามือของพระภิกษุ
 - ค. หยุดยืนอยู่เฉย ๆ
 - ข. เดินห่างไปให้ไกลที่สุด
 - ง. หลีกเข้าชิดทางด้านซ้ายของพระภิกษุ
7. การให้เกียรติในการไปงานศพ ควรแต่งกายอย่างไรให้ถูกกาลเทศะ
 - ก. อาจารย์แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีดำ สะอาด เรียบร้อย
 - ค. อาจารย์แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีสันสดใส
 - ข. อาจารย์แต่งกายด้วยเสื้อผ้าราคาแพงเท่านั้น
 - ง. อาจารย์ใส่เครื่องประดับให้มากที่สุด

8. “ทศ ๖ เบื้องต้น” มีความหมายตามข้อใด
- ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในสังคม
 - ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวเดียวกัน
 - ความสัมพันธ์ระหว่างครูบาอาจารย์กับลูกศิษย์
 - ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสนิทมิตรสหายเท่านั้น
9. ข้อใด ไม่ใช่หน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อการอนุเคราะห์บุตรธิดาตามหลักทศ ๖
- ห้ามปรามจากความชั่ว
 - ให้ศึกษาศิลปะวิทยา
 - ให้ตั้งอยู่ในความดี
 - พุดยกลย่อง สรรเสริญ
10. เหตุใดจึงกล่าวว่า “พ่อแม่เป็นบูรพาจารย์ของลูก”
- พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก
 - พ่อแม่เป็นผู้อุปการะลูกก่อนคนอื่น
 - พ่อแม่เป็นอาจารย์คนแรกของลูก
 - พ่อแม่เป็นผู้คอยห้ามลูกไม่ให้ทำความชั่ว
11. ข้อใดปฏิบัติไม่ถูกต้องในการปฏิบัติตนต่อบิดามารดา
- แก้วนำทรัพย์สินของท่านไปขายเพื่อเอาเงินมาใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
 - ก้อยจัดพิธีศพและทำบุญให้ท่านเมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว
 - เกียจดูแลท่านยามแก่ชราหรือยามเจ็บป่วย
 - กล่าวประพดิตินดีให้ท่านได้ภาคภูมิใจ
12. บุคคลใดมีความประพฤติที่สอดคล้องกับ “มัจฉาทิฎฐิ”
- ข้อผงกา ยอมรับว่าตนเองผิดที่รังแกน้อง
 - ลีสาวดี ปรับปรุงตนเองโดยพูดจาดี ๆ กับเพื่อน ๆ
 - ผกากรอง ฟังคำตักเตือนจากผู้อื่น
 - เฟื่องฟ้ามักโกรธเมื่อคุณแม่ให้ช่วยงานบ้าน
13. เหตุใดจึงเปรียบ “พ่อแม่” เป็นทิศตะวันตก
- พ่อแม่เป็นแสงสว่างนำชีวิตบุตร
 - พ่อแม่มีความรักบุตรรื้อนแรงยิ่งนัก
 - พ่อแม่มีพระคุณยิ่งใหญ่ไม่จบสิ้น
 - พ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดดังดวงอาทิตย์ให้แสงสว่าง
14. ข้อใดเป็นผลมาจากการนำหลักทศ ๖ เบื้องต้นไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
- มีความสุขเป็นที่รักของทุกคน
 - ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ในทุกเรื่อง
 - เป็นผู้ที่มีอำนาจในสังคม
 - มีความสุขที่มีเงินใช้จ่ายอย่างล้นเหลือ
15. นักเรียนสามารถตอบแทนพระคุณของพ่อแม่ด้วยการเป็นลูกที่ดีตามหลักทศเบื้องต้นในทศ ๖ ได้อย่างไร
- ลาออกจากโรงเรียนเพื่อหางานทำเพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่าย
 - เก็บเรื่องทุกขใจต่าง ๆ ไว้คนเดียวดีกว่าที่จะบอกพ่อแม่
 - ตั้งใจเรียนหนังสือเพื่ออนาคตที่ดีและเลี้ยงดูพ่อแม่ได้
 - แก้ปัญหาด้วยตนเองทุกอย่าง เพราะกลัวพ่อแม่ไม่สบายใจ

16. การคิดแบบโยนิโสมนสิการมีลักษณะการคิดอย่างไร

ก. คิดตามหลักการคิดที่วางไว้

ค. คิดมองการณ์ไกลเพื่อวางแผนอนาคต

ข. คิดทบทวนเหตุการณ์ที่ผ่านมา

ง. คิดบนพื้นฐานข้อมูลและสภาพความเป็นจริง

17. “เกิดมาทั้งที่ทำดีให้ได้ จะตายทั้งที่ทำดีผากไว้” เป็นการคิดแบบโยนิโสมนสิการข้อใด

ก. คิดแบบแก้ปัญหา

ค. คิดแบบคุณโทษและทางออก

ข. คิดแบบอรรถสัมพันธ์

ง. คิดแบบอุปายปลูกเร้าธรรม

18. บุคคลใดไม่มีวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

ก. จันทรเจ้าตั้งใจเรียนหนังสือ เพราะคิดว่าความรู้จะทำให้ตนประสบความสำเร็จได้

ข. โตได้รู้ว่าพ่อแม่เป็นผู้ที่มีพระคุณ จึงคิดตอบแทนท่านด้วยการช่วยแบ่งเบาภาระของท่าน

ค. ตาต้าเข้าใจถึงโทษของยาเสพติดจึงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

ง. โตได้ใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่าย เพราะเห็นว่าพ่อแม่ตามใจ

19. บุคคลในข้อใดมีลักษณะวิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม

ก. ก้อง คิดหาเล่ห์กลต่าง ๆ เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ

ข. เก้ง คิดในทางที่ดี คิดในเชิงบวก คิดเป็นกุศล

ค. กวาง คิดยั่วยุให้เกิดความต้องการมากขึ้น

ง. กล้วย คิดทำสิ่งต่าง ๆ ในทันทีทันใดโดยไม่รอช้า

20. “จอร์จไมโกรธจัมที่ทำให้การแข่งขันเทนนิสชายคู่ต้องแพ้ เพราะคิดว่าการแพ้นั้นเป็นเรื่องเล็กน้อย” นักเรียนคิดว่า เป็นลักษณะการคิดแบบใด

ก. วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์

ค. วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม

ข. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก

ง. วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

21. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะการคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์

ก. การคิดโดยขาดการวินิจฉัยไตร่ตรอง

ข. การคิดว่าถ้ากระทำสิ่งนั้น ผลที่ตามมาจะเป็นเช่นใด

ค. การคิดว่าจะกระทำสิ่งนี้เพื่อใครหรืออะไร

ง. การคิดที่เป็นเหตุเป็นผลกันของหลักการและผลของการกระทำนั้น ๆ

22. บุคคลใดที่มีวิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์

ก. จอยชอบทำอะไรตามใจตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่ได้รับ

ข. พลอยอยากเป็นหมอ จึงเลือกเรียนต่อสายวิทย์-คณิต

ค. กลอยสับสนไม่รู้ตามเพื่อนในกลุ่ม เพราะต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ๆ

ง. ตอยมักจะคิดว่าพ่อแม่ลำเอียงรักน้องมากกว่าตน

23. ข้อใดมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่ถูกต้อง

- ก. การคิดในเชิงลบ - วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก
- ข. การคิดโดยแยกกาย - วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
- ค. การคิดเป็นเหตุเป็นผลกัน - วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม
- ง. การมองโลกในแง่ดี - วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม

24. “สองคนยลตามช่อง คนหนึ่งมองเห็นโคลนตม คนหนึ่งตาแหลมคม เห็นดวงดาวอยู่พรวยพราย” เป็นการมองโดยคิดแบบใด

- ก. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก
- ข. วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
- ค. วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม
- ง. วิธีคิดแบบบรรลธรรมสัมพันธ์

25. บุคคลใดเกี่ยวข้องกับ “สุตมยปัญญา”

- ก. เซอร์ติคตินใจซื้อปากกาจำนวน ๒ ด้าม
- ข. แอปเปิ้ลตั้งใจฟังคุณครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา
- ค. ชมพูได้นั่งสมาธิ ทำให้มีสติในการแก้ไขปัญหา
- ง. สัมผัสได้ฝึกการนั่งสวดมนต์ โดยจะนั่งท่าเทพบุตร

26. การบริหารจัดการและเจริญปัญญาตามหลักอานาปานสติ มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. การพิจารณาซากศพ
- ข. การกลั่นลมหายใจให้นานที่สุด
- ค. การเพ่งมองแสงสว่างจากเทียนไข
- ง. การกำหนดลมหายใจเข้า-ออก

27. บุคคลใดปฏิบัติตนไม่ถูกต้องในการบริหารจัดการและเจริญปัญญา

- ก. เฌอแก้วเลือกสถานที่ที่เงียบสงบเพื่อสั่งสมาธิกำหนดลมหายใจเข้า-ออก
- ข. เต๋อฮวยสมาทานศีล บูชาพระรัตนตรัยและแผ่เมตตาก่อนจะทำสมาธิ
- ค. เกี้ยวซ่าตัดความกังวลต่าง ๆ ทั้งหมดก่อนจะทำสมาธิ
- ง. กิมจิมาทำสมาธิหลังจากออกกำลังกายเสร็จใหม่ ๆ

28. บุคคลใดปฏิบัติถูกต้องในการบริหารจัดการและเจริญปัญญา

- ก. ปลายฟ้านั่งขัดสมาธิเพชร คือ เท้าซ้ายทับขาขวา เท้าขวาทับขาซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ตัวตั้งตรง
- ข. ฟางข้าว นั่งยืดขาเหยียดตรงไปข้างหน้า มือประสานกันบนตัก
- ค. ใบเฟิร์นนั่งพิงฝาผนังห้อง มือทั้งสองปล่อยแนบข้างลำตัว
- ง. ผ้าไหมนั่งพับขาข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งเหยียดไปข้างหน้า

29. ข้อใดคือวิธีการนับลมหายใจเข้า-ออก ตามหลักอานาปานสติที่ถูกต้อง

- ก. ๑-๒, ๓-๔, ๕-๖, ๗-๘, ๙-๑๐
- ข. ๑-๑, ๒-๒, ๓-๓, ๔-๔, ๕-๕, ๖-๖, ๗-๗, ๘-๘, ๙-๙, ๑๐-๑๐
- ค. ๒-๒, ๔-๔, ๖-๖, ๘-๘, ๑๐-๑๐
- ง. ๑-๑, ๓-๓, ๕-๕, ๗-๗, ๙-๙

30. ข้อใด ไม่ใช่ผลจากการฝึกบริหารจิตและเจริญปัญญา
- ไม่เคยรู้สึกหงุดหงิดเมื่อต้องนั่งอยู่บนรถในขณะรถติด
 - กอล์ฟสามารถจดจำและเข้าใจความรู้ที่ครูสอนได้ดี
 - อะตอมทำงานตามที่หัวหน้ามอบหมายให้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - ลูกรู้สึกโมโหทุกครั้งที่ต้องยืนรอรถเมล์นาน ๆ

ตอนที่ 2 เป็นรูปแบบบทความหรือสถานการณ์ PISA

คำชี้แจง อ่านบทความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามในข้อที่ 31 – 40

การปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มุ่งเน้นให้บุคคลมีความสุขทั้งทางกายและใจ โดยเน้นการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามหลักธรรม หลักธรรมสำคัญที่พุทธศาสนิกชนควรยึดถือในการดำเนินชีวิต ได้แก่ เบญจศีล เบญจธรรม และอิทธิบาท 4

เบญจศีล คือ ศีล 5 ที่ควรปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่พูดเท็จ ไม่ดื่มสุราและของมึนเมา

เบญจธรรม คือ ธรรมที่เป็นคุณธรรมคู่กับศีล 5 เช่น เมตตา ซื่อสัตย์ สัมมาคารวะ เป็นต้น เพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

อิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา เป็นหลักธรรมที่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การงาน หรือชีวิตประจำวัน

การนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิต เช่น การไม่โกหก การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น การตั้งใจเรียนหนังสือด้วยความเพียร ล้วนเป็นการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งส่งผลให้เกิดความสงบสุขแก่ตนเองและผู้อื่น

คำชี้แจง : จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

31. ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ใช่ ศีล 5

ก. ไม่ฆ่าสัตว์	ค. ไม่อิจฉาริษยา
ข. ไม่ลักทรัพย์	ง. ไม่พูดเท็จ

32. ถ้านักเรียนคนหนึ่งตั้งใจเรียนหนังสือและหมั่นทบทวนบทเรียนทุกวัน นักเรียนผู้นี้ปฏิบัติตามหลักธรรมใด

ก. อิทธิบาท 4	ค. เบญจธรรม
ข. เบญจศีล	ง. สังโยชน์

33. ข้อใดต่อไปนี้แสดงถึงการปฏิบัติตามเบญจธรรม

ก. พูดจาไม่ไพเราะ	ค. ลักของเพื่อน
ข. มีเมตตาต่อสัตว์	ง. เล่นการพนัน

34. การมี "ฉันทะ" ในอิทธิบาท 4 หมายถึงข้อใด

ก. ความตั้งใจจริง	ค. การลงมือทำทันที
ข. ความชอบในสิ่งที่ทำ	ง. การคิดไตร่ตรอง

35. เด็กชายเอ ตั้งใจไม่พูดโกหกกับเพื่อนและครู ถือเป็นการปฏิบัติตามศีลข้อใด

ก. ศีลข้อ 1

ค. ศีลข้อ 3

ข. ศีลข้อ 2

ง. ศีลข้อ 4

คำชี้แจง : จงเลือกคำตอบ ถูก หรือ ผิด

36. การไม่พูดจาหยาบค้าย ถือเป็นการปฏิบัติตามเบญจศีล

ถูก

ผิด

37. การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นเป็นหนึ่งในเบญจธรรม

ถูก

ผิด

38. อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จ

ถูก

ผิด

39. การดื่มสุราเป็นการปฏิบัติตามเบญจธรรม

ถูก

ผิด

คำชี้แจง : จงเติมคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดให้

40. หลักธรรมที่ประกอบด้วย ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ และ _____ เรียกว่าอิทธิบาท 4